

NÁZEV ŠKOLY	GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE, Svojsíkova 1, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU	CZ.1.07/1.5.00/34.1082
NÁZEV MATERIÁLU	VY_32_INOVACE_6A_02_Několik vět
TÉMA SADY	Dokumenty k českým dějinám po roce 1989
ROČNÍK	4. ročník, oktáva
DATUM VZNIKU	červenec 2013
AUTOR	Petr Bašus

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Několik vět

Anotace:

Výukový materiál je určený pro výuku nejnovějších českých (československých) dějin v hodinách dějepisu 4. ročníku (resp. semináře z dějepisu).

Skládá se z textu historického dokumentu, námětů k domácí přípravě (vyučující může zadat tyto úkoly již v předešlé hodině, a vytvořit si tak podmínky pro snazší práci s dokumentem i zadanými otázkami) a námětů k rozboru dokumentu i historických souvislostí. Pro hlubší pochopení souvislostí je výukový materiál obohacen o konfrontaci s jinými písemnými a audiovizuálními dokumenty. Srovnání pak umožňuje plastičtější pochopení doby.

Texty mohou mít žáci vytištěné, nebo s nimi mohou pracovat ve vlastních elektronických médiích (PC, notebooky, tablety...). Učitel je také může promítnout.

Časová náročnost – 1 vyučovací hodina.

Pro maximální využití tohoto výukového materiálu je nutný přístup k internetu.

Několik vět

První měsíce roku 1989 znovu a jasně ukázaly, že i když se současné československé vedení velmi často zaklíná slovy „přestavba“ a „demokratizace“, ve skutečnosti se však dost zoufale vzpírá všemu, co demokracii vytváří nebo co ji alespoň vzdáleně připomíná. Petice a iniciativy občanů, které samo neorganizovalo, odmítá jako „nátlakové akce“. Odlišné politické názory odsuzuje jako „antisocialistické“ a „nepřátelské“. Pokojná lidová shromáždění rozhání. Do přípravy nových zákonů nedovoluje veřejnosti mluvit.

Tytéž měsíce zároveň ukázaly, že občanská veřejnost se už vymaňuje z letargie a že stále více lidí má odvahu veřejně projevit svou touhu po společenských změnách.

Pohyb ve společnosti se tak začíná stále povážlivěji srážet s nehybností moci, roste společenské napětí a začíná hrozit nebezpečí otevřené krize. Takovou krizi si nikdo z nás nepřeje.

Proto vyzýváme vedení naší země, aby pochopilo, že nadešel čas ke skutečným a důsledným systémovým změnám a že tyto změny jsou možné a mohou mít úspěch jen tehdy, bude-li jim předcházet vskutku svobodná a demokratická diskuse. Prvním krokem k jakýmkoliv smysluplným změnám, novou ústavou počínaje a ekonomickou reformou konče, musí být tedy zásadní změna společenského klimatu v naší zemi, do kterého se musí vrátit duch svobody, důvěry, tolerance a popularity.

Podle našeho názoru je k tomu třeba:

1. Aby byli okamžitě propuštěni všichni političtí vězni.
2. Aby přestala být omezována svoboda shromažďování.
3. Aby přestaly být kriminalizovány a pronásledovány různé nezávislé iniciativy a začaly být konečně chápány i vládou jako to, čím v očích veřejnosti už dávno jsou, totiž jako přirozená součást veřejného života a legitimní výraz jeho různotvárnosti. Zároveň by neměly být kladeny překážky vznikání nových občanských iniciativ včetně nezávislých odborů, svazů a spolků.
4. Aby byly sdělovací prostředky i veškerá kulturní činnost zbaveny všech forem politické manipulace a předběžné i následné skryté cenzury a otevřeny svobodné výměně názorů a aby byly legalizovány sdělovací prostředky, působící dosud nezávisle na oficiálních strukturách.
5. Aby byly respektovány oprávněné požadavky všech věřících občanů.
6. Aby byly všechny chystané i uskutečňované projekty, které mají natrvalo změnit životní prostředí v naší malé zemi a předurčit tak život budoucích generací, neodkladně předloženy k všestrannému posouzení odborníkům i veřejnosti.
7. Aby byla zahájena svobodná diskuse nejen o padesátých letech, ale i o Pražském jaru, invazi pěti států Varšavské smlouvy a následné „normalizaci“. Je smutné, že zatímco v některých zemích, jejichž armády tehdy do československého vývoje zasáhly, se dnes už o tomto tématu začíná veřejně diskutovat, u nás je stále ještě velké tabu, a to jen proto, aby nemuseli odstoupit ti lidé z politického a státního vedení, kteří jsou odpovědní za dvacetileté upadání všech oblastí společenského života u nás.

Každý, kdo souhlasí s tímto stanoviskem, může je podpořit svým podpisem.

Vládu vyzýváme, aby s ním nenaložila tak, jak je dosud zvyklá s nepohodlnými názory nakládat. Zasadila by tím osudnou ránu nadějím, jimiž jsme vedeni, totiž nadějím na skutečný společenský dialog jako jediné možné východisko ze slepé uličky, v níž se Československo dnes nachází.

Signatáři petice se mohou obrátit na jednu z následujících adres:

- Stanislav Devátý, Revoluční 1285 – byt 312, 760 01 Gottwaldov
- Václav Havel, Engelsovo nábřeží 78, 120 00 Praha 2
- Jiří Křížan, Navrátilova 16, 110 00 Praha 1
- Saša Vondra, Trojanova 1, 120 00 Praha 2

Náměty k domácí přípravě:

1. Zopakujte si základní informace o Chartě 77 (text, počet signatářů, významní signatáři).
2. Vyhledejte základní informace o následujících osobnostech: Stanislav Devátý, Václav Havel, Jiří Křížan, Alexandr Vondra.
3. Zjistěte, jak souvisejí s dobou normalizace pojmy: generální tajemník ÚV KSČ, Rudé právo, rozhlasová stanice Svobodná Evropa.

Náměty k rozboru:

1. Vytvořte osnovu dokumentu (strukturujte text); pojmenujte jednotlivé části, charakterizujte je (vystihněte stručně, heslovitě, obsah jednotlivých částí).
2. Kterých oblastí života se dotýkají jednotlivé požadavky (která základní občanská práva a svobody jsou jimi zmiňovány)?
3. Na které osobnosti jsou případní signatáři odkázáni? Co o těchto osobnostech víte (z období normalizace i z působení po Listopadu 1989)?
4. Které shodné (a rozdílné) prvky mezi texty „Charta 77“ a „Několik vět“ dokážete nalézt?
5. Petici Několik vět podepsalo asi 40 000 osob. Srovnajte s počtem signatářů Charty 77 a uvažujte, čím je dán tak nápadně rozdílný počet podpisů.
6. Poslechněte si pověstný projev generálního tajemníka ÚV KSČ Milouše Jakeše ze 17.7.1989 z Červeného Hrádku. Jak souvisí jeho projev s textem Několika vět (resp. s děním kolem Několika vět v roce 1989)?
<http://www.youtube.com/watch?v=MOCzPU-uq-k>
7. V reakci na zveřejnění petice Několika vět rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa (29.6.1989) vyšel o den později (30.6.1989) v Rudém právu článek Jaroslava Kojzara „Kdo seje vítr“ (viz níže). Srovnajte slovník obou dokumentů. Co má vyjadřovat titulka článku v Rudém právu? Čím „straší“ článek v Rudém právu občany?

Kdo seje vítr

Včera v podvečer vysílala jedna z amerických vysílaček text s názvem Několik vět. Jde o výzvu ke konfrontaci se socialistickým státem, s naší společenským zřízením, obsahující požadavky na uznání „charty“ a jejich odnoží, umožnění jejího volného rozkladného působení, rozbití jednotných odborů a dalších společenských organizací, návrat k omezenému soukromému podnikání. Je to výzva k výprodeji socialismu. Pokud nebudou splněny uvedené a další požadavky, Československá socialistická republika ztratí, jak tvrdí autoři výzvy, svou jedinou a poslední šanci, jak vybědnout z údajné slepé uličky, v níž se prý „nacházíme“. A vyhrožují, že dojde k celospolečenské krizi, jinými slovy k „ostré konfrontaci“.

Podobná peticemánie má zvýšit popularitu několika desítek protisocialisticky orientovaných jednotlivců a získat podporu veřejnosti pro cíle, o nichž většina lidí málo ví

anebo má falešné představy. Je nesporné, kdo stojí v pozadí, co je politickým cílem takových akcí – především Svobodné Evropy, Hlasu Ameriky a jiných amerických institucí. Jde o svržení našeho společenského zřízení, protože současně „Československo (prý) nemá co říci k dnešku“ a je jak před několika dny v rozhlasovém rozhovoru pro BBC tvrdil známý antikomunista Brzezinski, „v posledním tažení“. Je proto potřeba - i to radí „stratégové“ jeho typu – mu dá poslední ránu. Do roka, jak věští tento pán, bude pak s komunismem v Československu konec.

Každý soudný člověk ví, že tady nejde jen „o několik vět“. Jde o to, aby síly působící ve službách našeho nepřítele, strhly část společnosti, aby vedle svých podpisů autoři výzvy získali jako vějičku i některé populární umělce a další občany. Na jedné listině se tak octli známí „chartisté“ Vondra, Devátý, J.Dienstbier, Hradílek, Benda, Malý, Šilhán, Uhl, L.Vaculík, J. Čarnogurský, Šabata a s nimi – jak uvádí americká vysílačka – J.Bartoška, V.Merta, D.Kolářová, B.Polívková, M.Kocáb, H.Zagorová, J.Kemr, J.Suchý.

Oč jde „chartistům“, vím. Ale co chtějí ti druzí? Také rozvrat, konfrontaci, návrat ke kapitalismu? A jakými cestami by se měl takový návrat uskutečnit? Máme zkušenosti. Máme své poučení, na které bychom neměli zapomínat. Svého času i takový „humanista“ a „demokrat“ jako byl profesor Václav Černý, řekl, že by se nezastavil při účtování ani před šibenicemi a kandelábry.

Ne. Tento záměr nevyjde. Trpělivost má své meze. Existuje poučné přísloví : „Kdo seje vítr, sklídí bouři“. Je na čase, aby si každý, kdo se pokouší hrát s ohněm, tuto pravdu uvědomil.

Zdroje:

AUTOR NEUVEDEN. *Wikizdroje - Několik vět* [online]. [cit. 27.8.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikisource.org/wiki/N%C4%9Bkolik_v%C4%9Bt

AUTOR NEUVEDEN. *Rudé právo - Kdo seje vítr* [online]. [cit. 27.8.2013]. Dostupný na WWW: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1989/6/30/2.png>